

Vedenie

16. 09. 2019

Návrh

smernice rektora

Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár pri akademických obradoch a akademických slávnostiach a systém evidencie ich zapožičiavania na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave

Predkladá:

doc. Ing. Monika Bakošová, PhD.
prorektorka
v zastúpení **doc. Ing. arch. Ľubice Vitkovej, PhD.**

Vypracoval:

doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD.
doc. Ing. Monika Bakošová, PhD.
prorektorky
Mgr. Marianna Michelková
ÚVaŠŠ
PhDr. Mária Boriková
Archív STU

Zdôvodnenie:

V zmysle Úlohy 8.15B/2019-V z dôvodu zabezpečenia jednotného dizajnu talárov a určenia pravidiel používania insígnií a talárov na akademických obradoch a akademických slávnostiach na STU. (Podrobnejšie zdôvodnenie je uvedené na nasledujúcej strane.)

Návrh uznesenia:

Vedenie STU schvaľuje materiál: Návrh smernice rektora Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár pri akademických obradoch a akademických slávnostiach a systém evidencie ich zapožičiavania na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave“
a) bez pripomienok
b) s pripomienkami

Zdôvodnenie

STU má v súčasnosti zakotvené rámcové ustanovenia týkajúce sa insígnií, talárov, znelky rektora a akademických obradov v článku 30 a 31 Štatútu STU v platnom znení. Zároveň používanie insígnií a ich vydávanie bližšie upravuje interný predpis STU Príkaz rektora č. 2/2005 Pravidlá používania a systém vydávania insígnií a talárov na STU zo dňa 09. 02. 2005.

Uvedený interný predpis nepokrýva všetky pravidlá, ktoré je potrebné ošetriť pri akademických obradoch a akademických slávnostiach uskutočňovaných na STU a v tejto súvislosti ani spôsob používaní insígnií a talárov na STU.

Používanie insígnií pri akademických obradoch a akademických slávnostiach sa spája s európskym univerzitným prostredím. STU, ako integrálna súčasť tohto prostredia a nasledovníčka slávnej Banskej akadémie v Banskej Štiavnici si ctí a dodržiava tieto tradície. STU, ako prvá, najväčšia a najúspešnejšia technická univerzita na Slovensku si aj prostredníctvom akademických obradov a akademických slávností a používaných insígnií a talárov uctieva svoj vznik, vývoj a osobnosti, ktoré ju formovali. Práve z dôvodu zachovania dôstojnosti akademických obradov a akademických slávností je nevyhnutné stanoviť jednotné pravidlá a ich dodržiavanie.

Samotné insígnie používané na STU, ktorými sú žezlo, reťaz rektora, reťaze prorektorov, reťaze dekanov fakúlt a reťaze promótorov, ako aj odevy akademických funkcionárov – taláre a znelka rektora majú svoju historickú, ale aj umeleckú hodnotu.

Smernica rektora

číslo: xx/2019-SR

**Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár
pri akademických obradoch a akademických slávnostiach
a systém evidencie ich zapožičiavania
na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave**

Dátum: DD. MM. 2019

Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, Bratislava

V Bratislave DD. MM. 2019
 Číslo: xx/2019-SR

Rektor Slovenskej technickej univerzity v Bratislave (ďalej len „STU“ alebo „univerzita“)
 v súlade s článkom 30 a 31 Štatútu STU v platnom znení

v y d á v a

nasledovnú smernicu rektora

**Pravidlá používania insígnií, talárov, znelky a fanfár pri akademických obradoch
 a akademických slávnostiach a systém evidencie ich zapožičiavania
 na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave
 (ďalej len „smernica rektora“)**

**Článok 1
 Úvodné ustanovenia**

1. Medzi akademické slobody a akademické práva STU dané jej platnou legislatívou¹ patrí aj právo používať insígnie a znaky a vykonávať akademické obrady.
2. Na STU sa konajú akademické obrady a akademické slávnosti, ktoré sú vyjadrením zachovania tradície univerzity a bližšie sú uvedené v článku 2 tejto smernice rektora.
3. Na účely tejto smernice rektora sa:
 - a) **akademickými funkcionármi STU** rozumejú rektor, prorektori, predseda Akademického senátu STU,
 - b) **akademickými funkcionármi fakúlt STU** rozumejú dekaní fakúlt STU, prodekaní fakúlt STU, predsedovia akademických senátov fakúlt STU,
 - c) **ďalšími významnými osobnosťami STU** rozumejú najmä členovia Vedeckej rady STU a vedeckých rád fakúlt STU, profesori, docenti a iní vysokoškolskí učители, výskumní a umeleckí pracovníci STU.

**Článok 2
 Akademické obrady a akademické slávnosti na STU**

1. Akademickými obradmi na STU, pri ktorých sa používajú insígnie a taláre sú imatrikulácia, promócia a inaugurácia².

¹ Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisoví

² Článok 31 Štatútu STU v platnom znení

2. Akademickými slávnosťami na STU, pri ktorých sa môžu požívať insígnie a taláre sú najmä:
 - a) slávnostné otvorenie akademického roka,
 - b) slávnostné zasadnutie vedeckej rady STU a slávnostné zasadnutie vedeckej rady fakulty STU konané spravidla pri príležitosti odovzdávania čestných doktorátov, resp. iných významných udalostí STU a fakúlt STU,
 - c) slávnostné odovzdávanie dekrétov novovymenovaným docentom, profesorom, hosťujúcim profesorom a emeritným profesorom,
 - d) slávnostné odovzdávanie pamätných listov absolventom STU po 50 rokoch od skončenia štúdia,
 - e) prijímanie významných domácich a zahraničných hostí,
 - f) ďalšie slávnostné zhromaždenia akademickej obce STU a slávnostné podujatia uskutočňované pri významných príležitostiach.
3. Bližšie o používaní insígnií a talárov na akademických slávnostiach STU podľa bodu 2 tohto článku je ustanovené v článku 6 tejto smernice rektora.

Článok 3 Insígnie

1. Insígniami používanými na STU sú: žezlo, reťaz rektora, reťaze prorektorov, reťaze dekanov fakúlt STU, reťaze prodekanov fakúlt STU a reťaze promótorov, ktoré sú zobrazené v prílohe č. 1 tejto smernice rektora.
2. Autorom prvej rektorskej reťaze a prorektorských reťazí je akademický sochár Jozef Kostka. Autorom druhej rektorskej reťaze, promótorových reťazí a žezla je akademický sochár Ladislav Snopek, ktorý je aj autorom reťazí dekanov nasledovných fakúlt STU: SvF, Sjf, FEI, FCHPT, FA a FIIT. Autorom reťaze dekana MTF STU je akademický sochár Alexander Vika.
3. Ak ďalej nie je ustanovené inak, insígnie používané na STU sú nezameniteľné, pričom spôsob ich používania je bližšie určený v článku 6 tejto smernice rektora.

Článok 4 Taláre

1. Taláre sú slávnostným oblečením používaným pri akademických obradoch akademických slávnostiach STU. Taláre sú na STU oprávnení používať akademickí funkcionári STU, akademickí funkcionári fakúlt STU, ďalšie významné osobnosti STU, význační hostia STU a pedel. Hostesky nosia peleríny s baretom.
2. Talár pozostáva z pláštá a baretu.
3. Vzhľad talárov akademických funkcionárov STU, akademických funkcionárov fakúlt STU, ďalších významných osobností STU, význačných hostí STU a pedela a vzhľad pelerín hostesiek má jednotný charakter, ktorý musí byť dodržaný pri všetkých akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU, ak sa STU zastupuje navonok aj na slávnostných podujatiach konaných mimo STU.

4. Talár rektora je dielom kostýmovej výtvarníčky Maríny Havran. Strih talárov prorektorov, predsedu Akademického senátu STU, dekanov fakúlt STU, význačných hostí STU a pedela je totožný. Ich autorom je kostýmový výtvarník Milan Čorba. Strih talárov prodekanov fakúlt STU, predsedov akademických senátov fakúlt STU a ďalších významných osobností STU je tiež rovnaký, vychádza z tradičnej formy, ktorá reprezentuje kontinuitu STU za ostatných približne 50 rokov.
5. Talár rektora a taláre prorektorov sú v bordovej farbe. **Talár rektora** má kožušinové lemovanie na okraji goliera a rukávov, baret je v bordovej farbe. **Taláre prorektorov** majú čierne lemovanie na okraji goliera a manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe. **Talár predsedu Akademického senátu STU** je v čiernej farbe s bordovým golierom a s bordovým lemovaním, baret je v bordovej farbe. Taláre akademických funkcionárov STU sú zobrazené v prílohe č. 2 tejto smernice rektora.
6. **Taláre dekanov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s lemovaním na okraji goliera a manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe s lemovaním. **Taláre prodekanov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s pelerínou bez goliera, s pozdĺžnym lemovaním a s lemovaním na manžetách, baret je v čiernej farbe s lemovaním. **Taláre predsedov akademických senátov fakúlt STU** sú v čiernej farbe s pelerínou bez goliera s pozdĺžnym lemovaním a s lemovaním na manžetách, baret je v čiernej farbe bez lemovania. **Taláre ďalších významných osobností STU** sú rovnaké ako taláre predsedov akademických senátov fakúlt STU s odlišným užším lemovaním, baret je v čiernej farbe bez lemovania. Lemovania na jednotlivých talároch podľa tohto bodu sú vo farbách príslušných fakúlt STU. Taláre akademických funkcionárov fakúlt STU a ďalších významných osobností STU sú zobrazené v prílohe č. 3 tejto smernice rektora.
7. **Taláre pre význačných hostí STU** sú v čiernej farbe s béžovým lemovaním na okraji goliera a na manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe s béžovým lemovaním. Vzhľad talára pre význačných hostí STU je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.
8. **Talár pedela** je v čiernej farbe s čiernym lemovaním na okraji goliera a na manžetách rukávov, baret je v čiernej farbe. Talár pedela dopĺňajú biele rukavice a biely motýlik. Vzhľad talára pedela je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.
9. **Peleríny hostesiek STU** sú v bordovej farbe s čiernym lemovaním, s čiernym golierikom a s čiernymi gombičkami. Baret je v bordovej farbe. Vzhľad peleríny hostesky je zobrazený v prílohe č. 2 tejto smernice.
10. Fakulta STU môže na akademických obradoch a akademických slávnostiach príslušnej fakulty STU používať aj **peleríny hostesiek príslušnej fakulty STU**, ktoré sú v čiernej farbe s lemovaním vo farbe príslušnej fakulty STU, baret je v čiernej farbe. Vzhľad peleríny hostesky fakulty STU je zobrazený v prílohe č. 3 tejto smernice.
11. Ak ďalej nie je ustanovené inak, Taláre používané na STU sú nezameniteľné, pričom spôsob ich používania je bližšie určený v článku 6 tejto smernice rektora.

Článok 5

Znelka rektora a fanfáry

1. Znelka rektora STU, ktorej autorom je hudobný skladateľ Igor Dibák, sa viaže na všetky akademické obrady a akademické slávnosti STU, pri ktorých sú používané insígnie a taláre STU. Sprevádza príchod a odchod rektora ako najvyššieho predstaviteľa

univerzity, prípadne prorektora, pokiaľ je tento poverený počas akademického obradu alebo akademickkej slávnosti STU zastupovaním rektora.

2. Fanfáry sa používajú pri všetkých akademických obradoch a akademických slávnostiach konaných na STU, pri ktorých sú používané insígnie a taláre. Fanfáry sprevádzajú príchod a odchod ostatných účastníkov akademického obradu alebo akademickkej slávnosti STU oblečených v talároch, prípadne ďalších osôb podľa charakteru akademického obradu alebo akademickkej slávnosti STU.

Článok 6

Spôsob používania insígnií a talárov

1. Žezlo pri akademických obradoch a akademických slávnostiach STU nosí pedel. Pedel so žezlom sprevádza príchod rektora, prípadne prorektora, pokiaľ je tento poverený počas akademického obradu alebo akademickkej slávnosti STU zastupovaním rektora. Pedel so žezlom môže sprevádzať príchod dekana len v prípade, ak na akademickom obrade alebo akademickkej slávnosti STU nie je prítomný rektor alebo rektorom poverený zastupujúci prorektor.
2. Taláre používajú výhradne osoby uvedené v článku 4 bod 1 tejto smernice rektora pri akademických obradoch a akademických slávnostiach STU, ak zastupujú STU navonok aj na slávnostných podujatiach konaných mimo STU.
3. Reťaze sú oprávnení používať rektor, prorektori, dekani fakúlt STU, prodekani fakúlt STU a promótori na slávnostných promóciách v súlade s bodom 4 a 5 tohto článku. Funkciu promótoru môže vykonávať prorektor, prodekan fakulty STU alebo profesori, docenti a iní vysokoškolskí učitelia, výskumní a umeleckí pracovníci STU.
4. Reťaz rektora a talár rektora je oprávnený používať výhradne rektor.
5. Prorektori používajú reťaze prorektorov. Dekani fakúlt STU používajú reťaze dekanov príslušnej fakulty STU. Prodekani fakúlt STU používajú reťaze prodekanov príslušnej fakulty STU. Promótori používajú reťaze promótorov.
6. Reťaz a talár dekana fakulty STU použije prodekan fakulty STU, ktorý zastupuje príslušného dekana fakulty STU na akademickom obrade alebo akademickkej slávnosti STU, na ktorej sú prítomní dekani ostatných fakúlt STU.
7. Na akademických obradoch STU podľa článku 2 bod 1 tejto smernice rektora sa používajú insígnie a taláre vždy.
5. Na akademických slávnostiach STU uvedených v článku 2 bod 2 písm. a) a b) tejto smernice rektora sa používajú insígnie a taláre vždy.
6. Na akademických slávnostiach STU uvedených v článku 2 bod 2 písm. c) až f) tejto smernice rektora sa môžu používať len reťaze bez talárov.
7. Slávnostné úkony na akademických obradoch a akademických slávnostiach STU podľa článku 2 tejto smernice rektora vykonávajú výhradne akademickí funkcionári STU, akademickí funkcionári fakúlt STU a promótori.

Článok 7 Systém evidencie a zapožičiavania insígnií a talárov

1. Talár rektora a reťaz rektora spravuje Kancelária rektora STU, ktorá vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU alebo osobe ním poverenej.
2. Žezlo s podstavcom, reťaze promótorov, reťaze prorektorov, taláre prorektorov, talár predsedu Akademického senátu STU, taláre pre význačných hostí STU, talár pedela, peleríny hostesiek STU spravuje Útvar vzdelávania a starostlivosti o študentov Rektorátu STU, ktorý vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU alebo osobe ním poverenej.
3. Reťaz dekana fakulty STU, taláre akademických funkcionárov fakulty STU, taláre ďalších významných osobností fakulty STU a peleríny hostesiek fakulty STU, ak ich fakulta používa, spravuje sekretariát dekana príslušnej fakulty STU, ktorý vedie ich evidenciu a zapožičiava ich organizátorovi akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU alebo osobe ním poverenej.
4. Zapožičanie insígnií a talárov podľa bodu 1 až 3 tohto článku sa uskutočňuje na základe protokolu o prevzatí a vrátení insígnií a talárov (ďalej len „protokol“), ktorého vzor je uvedený v prílohe č. 4 tejto smernice rektora. Protokol sa vyhotoví v dvoch rovnopisoch, pričom jeden rovnopis zostáva pracovisku, ktoré insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu, a druhý rovnopis zostáva organizátor alebo osobe ním poverená, ktorá insígnie a taláre prevezme.
5. Podpísaním protokolu organizátor alebo osoba ním poverená zodpovedá za stav zapožičaných insígnií a talárov odo dňa prevzatia až do vrátenia späť príslušnému pracovisku, ktoré zapožičané insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu.
6. V prípade, že dôjde k poškodeniu alebo k odcudzeniu niektorej zo zapožičaných insígnií alebo talárov počas ich zapožičania, organizátor alebo osoba ním poverená je povinná túto skutočnosť zapísať do protokolu po skončení akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU.
7. Organizátor alebo osoba ním poverená je povinná zapožičané insígnie a taláre vrátiť najneskôr na druhý pracovný deň pracovisku, ktoré ich spravuje a vedie ich evidenciu.
8. Pracovisko, ktoré insígnie a taláre spravuje a vedie ich evidenciu, je povinné skontrolovať stav vrátených insígnií a talárov na základe protokolu a podpíše ich prevzatie.
9. Insígnie a taláre sa vydávajú najneskôr jeden deň pred konaním akademického obradu alebo akademickej slávnosti STU, pričom organizátor alebo osoba ním poverená si v dostatočnom predstihu telefonicky dohodne termín prevzatia insígnií a talárov.

Článok 8 Prechodné a záverečné ustanovenia

1. Fakulty STU sú povinné zosúladiť vzhľad talárov akademických funkcionárov príslušnej fakulty STU a taláre ďalších významných osobností príslušnej fakulty STU podľa vzorov uvedených v prílohe č. 3 tejto smernice rektora najneskôr do 31. mája 2020. Do nadobudnutia nových talárov podľa tejto smernice rektora, môžu fakulty STU používať taláre nadobudnuté do 31. októbra 2019 aj v prípade, že nezodpovedajú vzhľadu podľa prílohy č. 3 tejto smernice rektora, najneskôr však do 31. mája 2020.
2. Touto smernicou rektora sa ruší príkaz rektora č. 2/2005 Pravidlá používania a systém vydávania insígnií a talárov na STU zo dňa 9. februára 2005.
3. Táto smernica rektora sa v zmysle článku 3 bod 1 písm. b) smernice rektora číslo 4/2013-SR Pravidlá vydávania interných predpisov STU vydáva ako vnútorná organizačná a riadiaca norma STU vydaná rektorom.
4. Akékoľvek zmeny a doplnenia tejto smernice rektora sú možné len na základe číslovaných dodatkov k nej vydaných rektorom.
5. Neoddeliteľnou súčasťou tejto smernice rektora sú nasledovné prílohy:
 - a) Príloha č. 1: Zobrazenie insígnií STU a insígnií fakúlt STU.
 - b) Príloha č. 2: Zobrazenie talárov akademických funkcionárov STU, význačných hostí STU, pedela a pelerín hostesiek STU.
 - c) Príloha č. 3: Zobrazenie talárov akademických funkcionárov fakúlt STU, ďalších významných osobností STU a pelerín hostesiek fakúlt STU.
 - d) Príloha č. 4. Protokol o prevzatí a vrátení insígnií a talárov na STU.
6. Táto smernica rektora nadobúda platnosť dňom jej podpísania rektorom a účinnosť dňom 1. november 2019.

prof. Ing. Miroslav Fikar, DrSc.
rektor